

Biskop Tor Singsaas

Alter - med samisk utsmykning i Nidarosdomen.

**Fra visitasforedrag for Saemien Åålmege – «Samisk menighet i sør-samisk område,»
28.08.2016, Namsskogan.**

På **Samefolkets dag, 6. februar 2017**, innvies «**et alter med samisk utsmykning**» i Nidaros domkirke.

Da er det 100 år siden det første samiske landsmøtet ble holdt i Metodistkirken i Trondheim, 6. februar 1917. Dette var også første gang i historien at samer fra sør og nord var samlet i et stort møte for å drøfte felles saker og problemstillinger. Elsa Laula Renberg stod bak både ideen og selve møtet, som samlet over hundre deltakere. Det var deltakere både fra Norge og Sverige.

Samefolkets dag ble feiret for første gang i 1993, samtidig med at FN offisielt åpnet det internasjonale året for urfolk. Det var Sametinget som gjorde vedtak om dette, etter at Samekonferansen i 1992 hadde vedtatt at 6. februar, sammen med seks andre dager i året, skulle være offisielle samiske flaggdager. Samefolkets dag, 6.februar, har fra 2004 vært offisiell flaggdag med det samiske flagget i Norge.

Det flagges alltid med det samiske flagget sammen med det norske når det flagges ved Nidaros domkirke. Dette for å markere at i vårt land lever to folk sammen. Ved Nidaros bispegård flagges også med det samiske flagget på de offisielle samiske flaggdagene.

6. februar 2017 er det stor offisiell markering av 100-årsdagen for Samefolkets dag i Trondheim, **Tråante 2017**, med blant annet nærvær fra kongehuset. Det vil bli en mangfoldig markering.

Samme dag vil det nye alteret med samisk utsmykning i Nidaros domkirke bli innviet. Alteret er laget av kunstneren Folke Fjällström. Dette er en særdeles viktig symbolhandling som fortjener stor oppmerksomhet.

Samenes synlige nærvær i Nidaros domkirke i form av kunstneriske uttrykk eller inventar, har vært fraværende. Det er ingen tvil om at samefolket har hatt en sterk opplevelse av at de er blitt holdt utenfor i nasjonalhelligdommen helt opp til våre dager. Nasjonalhelligdommen har ikke vist at det er to folk som gjennom århundrene har levd side om side i dette landet.

Samefolket har opplevd at ens eget språk, kultur, levesett og religiøse uttrykk er blitt holdt nede og undertrykt.

«Fornorskingen» av samefolket av norske myndigheter gjennom århundrene, har vært et tragisk overgrep. Kirka har vært delaktig i dette. Nidaros domkirke har også vært «en bærer» av denne politikken ved at det samiske ikke har funnet sitt synlige uttrykk i katedralen.

Likevel finnes et unntak, som en slags «skjebnens ironi», eller mer et «Guds fingerpek!» Glasskunstneren Oddmund Kristiansen (1920 -1997) har skapt noen vidunderlige vakre glassmalerier i katedralen, blant annet i Mariakapellet og Olavskapellet. Han var av samisk opprinnelse, og har latt sine glassmalerier «gløde» med samiske farger. Han var taus og anonym omkring sin samiske bakgrunn i denne sammenheng. Men han var den seg selv bevisst. Og han lot «de vakre samiske fargene flamme opp!» når lyset begynte å sive inn i de små kapellene. Slik sørget Kristiansen for at det samiske fikk være sterkt tilstede i katedralen, - men taust, - anonymt. En måtte ha «åpne øyne og et varmt bankende hjerte for det samiske» for å se dette, - oppdage det. En måtte se med hjertet.

Det samiske har på «mystisk og underlig vis» fått gjennomstråle katedralen med sine vidunderlige vakre farger i mange år allerede, uten at de ble identifisert som samiske. Det har først skjedd «offisielt» relativt nylig, etter Oddmund Kristiansens bortgang.

Dette må kunne tolkes som et Guds under. «Guds kunsterhånd» har lagt inn samefolkets farger i glassene. Når Gud «tenner lyset» hver morgen, stråler samenes farger inn i katedralen. Han har latt dette bli et tegn på at et usynliggjort og undertrykt folk har sin plass i Herrens hus. For de tilhører Ham.

De som har «hatt øyne for det samiske», - har sett det!

En stor takk til de som så, - og oppdaget, «dette guddommelige samiske fargespillet» i katedralen.

Når alteret med samisk utsmykning innvies i Nidarosdomen 6.februar 2017, er dette et vedvarende offisielt tegn på at samefolket har sin selvsagte plass i katedralen. Først da er Nidaros domkirke for alvor blitt «en nasjonalhelligdom» også for samefolket. Dette vil være en viktig oppreisning. Alteret vil være et sted for forsoning. Den norske kirke vil på denne måten gjeninnsette det samiske folk i Nidaros domkirke ved å gi dette et synlig uttrykk med et eget alter. Innvielsen av «Samisk alter» vil være noe av det mest betydningsfulle som har

skjedd i Nidaros domkirke på mange ti-år. Et helt folk inntar «Nasjonalhelligdommen» for første gang på mange hundre år. Et folk som nå endelig «kommer hjem».

Vi håper mange gleder seg over denne store begivenheten, - og støtter den med sitt nærvær i Nidaros domkirke når dette skjer på Samefolkets dag, 6. februar 2017.